

Socialdepartementet

S 2020/09214

Yttrande över promemorian Covid 19-lag, Dnr 629/2020

Synpunkter från Helsingborgs stad

Helsingborgs stad är generellt mycket positiv till förslaget om en lag om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19. Helsingborgs stad anser även att lagen behöver införas skyndsamt med tanke på den ökande spridningen av sjukdomen. Det är av yttersta vikt att begränsa smittspridningen så att pandemin klingar av och invånare och verksamheter kan återgå till att leva/funkera normalt.

Helsingborgs stad konstaterar att föreslagen lag innehåller bemyndigande för regering eller utsedd myndighet att meddela föreskrifter med begränsningar för bland annat handelsplatser och kollektivtrafik (8-12 §§), vilket är mycket välkommet. Förslaget innebär inskränkning av människors rätt till möten och demonstrationer men det får anses försvarligt med tanke på det allvarliga läge covid-19 orsakat i samhället. Lagförslaget bör dock utformas så entydigt som möjligt för att minska risken för brister i rättssäkerheten.

Staden vill också lyfta vikten av att det skapas fungerande strukturer som kan se till att lagen och föreskrifter implementeras och efterlevs. Staden ser det som viktigt att lagen införs så snart det är möjligt, men vill också lyfta fram att det krävs mycket snabb uppbyggnad av resurser och tolkningsstöd för tillämpning.

De begränsningar som möjliggörs får enbart genomföras efter proportionalitetsbedömningar (7 §) och lagstiftningen är tidsbegränsad till utgången av mars 2022, vilket är viktiga förutsättningar med tanke på att förslaget kan innebära omfattande inskränkningar i grundläggande fri- och rättigheter.

De typer av begränsningar som möjliggörs, framför allt begränsning av antal besökare och öppettider, är konkreta och lämpliga ur ett kommunalt tillsynsperspektiv. Avseende möjligheten att föreskriva om begränsningar för handelsplatser (10 §) noteras att uppräkningsdelen i bestämmelsen inte är avsedd att vara uttömmande. Staden önskar ett klargörande om handelsplatser utomhus ska kunna omfattas. De exempel som räknas upp är enbart inomhus men även vid till exempel torghandel och marknader kan trängsel uppkomma och möjligheten att reglera handelsplatser utomhus bör därmed finnas. Förutom möjlighet till generella föreskrifter får länsstyrelsen i enskilda fall meddela beslut om samma frågor (17 §) vilket medför en välkommen flexibilitet för lokala förutsättningar och angelägenheter. I samma bestämmelser finns möjligheter för regeringen att inte bara begränsa utan helt förbjuda handelsplatser, kollektivtrafik

med mera. Ett sådant beslut ska inom en månad underställas riksdagens prövning (16 §), vilket är en lämplig rättssäkerhetsgaranti avseende en så ingripande inskränkning.

Om generella föreskrifter eller enskilda beslut har meddelats är det länsstyrelsen som är tillsynsmyndighet (18 §). Staden instämmer i bedömningen att det är att föredra framför att utse kommunen som tillsynsmyndighet.

För det fall generella föreskrifter eller enskilda beslut om begränsningar eller förbud mot kollektivtrafik meddelas, vilar ett ansvar på verksamhetsutövaren att agera för att resenärer ska följa beslutet. Vidare kan polis eller ordningsvakt avvisa den som inte följer verksamhetsutövarens anvisningar (23 §). Staden anser att det är ett bra komplement till tillsynsmyndighetens verktyg som bidrar till effektivitet i tillsynen.

Bland bemyndigandena finns en bestämmelse som gör att kommunen efter regeringens beslut om en förordning kan komma ifråga för att meddela förbud mot att vistas på vissa platser:

14 § Regeringen eller den kommun som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om förbud mot att vistas i en park, på en badplats eller på någon annan liknande särskilt angiven plats, om det på platsen finns en påtaglig risk för trängsel. Sådana föreskrifter får inte innebära förbud mot att vistas inom områden av sådan omfattning att det innebär ett hinder mot att förflytta sig inom riket. Föreskrifterna får inte heller i övrigt innebära obefogade inskränkningar i enskildas frihet.

I promemorian anges på sidan 39 "För att säkerställa att ett förbud är motiverat av smittskyddsskäl bör en kommun, innan den meddelar föreskrifter, ge smittskyddsläkaren och Folkhälsomyndigheten tillfälle att yttra sig. En sådan möjlighet kan lämpligen regleras i förordning." Det finns frågor kring detta bemyndigande som behöver klargöras, till exempel vilken instans inom kommunen som får fatta beslut om sådan föreskrift och vem som ska utöva tillsyn över beslutet. Frågan om tillsyn över kommunala föreskrifter har helt utelämnats såvitt staden kan se.

Konsekvenser

Många verksamhetsutövare inom handel, tjänster, besöksnäring och kulturutövare har sett sina verksamheter drabbas hårt ekonomiskt av åtgärder kopplade till pandemin. De inskränkningar som den föreslagna lagen medger bör därför följas av statligt ekonomiskt stöd till drabbade verksamhetsutövare. Stödet bör betalas ut utan länge väntetider.

En så pass omfattande och fri- och rättighetsinskränkande lagstiftning som den föreslagna bör behandla rätten till ersättning för det mycket stora antal aktörer såväl inom näringslivet som kultursektorn, som drabbas negativt ekonomiskt av de begränsningar som kan komma att införas. Frågan om ersättning är av principiell art, och en rätt till ersättning medför en ökad möjlighet för branschernas aktörer att våga planera för och investera i sina verksamheter.

Staden vill även lyfta fram risken för att om det utfärdas sådana föreskrifter kan det leda till en ökad isolering, en sämre psykisk hälsa, mer utsatthet i hemmet och i förlängningen att fler personer behöver insatser från socialtjänsten.

Helsingborg den 22 december 2020

Peter Danielsson
Ordförande

§ 30

Yttrande över promemorian covid-19 lag Dnr 00629/2020

Beskrivning av ärendet

Helsingborgs stad har mottagit remiss från Socialdepartementet om förslag till lag om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19.

Förslag till yttrande från Helsingborgs stad har upprättats.

Enligt kommunstyrelsens delegeringsordning punkt 25 har ordföranden rätt att på kommunstyrelsens vägnar besluta i sådana brådskande ärenden, där kommunstyrelsens avgörande inte kan avvaktas.

I ärendet finns följande handlingar

- Yttrande från Helsingborgs stad
- Remissyttrande från socialnämnden
- Remissyttrande från miljönämnden
- Remissyttrande från stadsbyggnadsnämnden
- Remissyttrande från kulturnämnden
- Remiss från socialdepartementet

Kommunstyrelsens ordförandes beslut

Ordföranden beslutar

att till Socialdepartementet lämna synpunkter i enlighet med upprättat yttrande.

Helsingborg den 22 december 2020

Vid protokollet

Justeras

Karin Runhagen
Kanslichef

Peter Danielsson
Kommunstyrelsens ordförande

Beslutet ska skickas till

Socialdepartementet

Miljönämnden

Socialnämnden

Stadsbyggnadsnämnden

Kulturnämnden

Stadsledningsförvaltningen, enheten för trygghet och säkerhet

Handläggare av ärendet

Cecilia Holm

Utredare

Avdelningen för juridik och service

Datum för anmälan i kommunstyrelsen

13 januari 2021
